

Rodinná farma Lisiecki – inspirace z Polska

V rámci semináře, který doprovázel vyhlášení soutěže Mléčná farma roku v hotelu Skalský dvůr, se představila farma Gospodarstwo Rolne Lisiecki, která zvítězila v soutěži mléčná farma Polska 2021. Její spolumajitelka Malgosia Lisiecká detailně obeznámila přítomné s neuvěřitelnými výsledky, kterých farma dosahuje při počtu 1200 krav, 3500 ha, 20 zaměstnancích a průměrné užitkovosti 14 450 kg mléka.

Od roku 1993 se rodinná farma zakladatelů Elżbiety a Tadeusze Lisieckých začala zabývat chovem dojnic. Farma se nachází jižně od města Poznaň, její součástí je 3500 ha zemědělské půdy. Rostlinná výroba se zabývá pěstováním kukuřice (siláže), pšenice, tritikale, žita, cukrovky, vojtěšky a řepky. Pastviny tvoří 590 ha. Farma se skládá ze tří středisek vzdálených asi 7 km – chovu dojnic, neprodučních krav a odchovu jalovic.

„Dojíme (jenom) dvakrát denně“

Na farmě Lisieckých se dojí dvakrát denně, což je podle spolumajitelky určitý handicap. Doba dojení je devět hodin. Farma zaměstnává 20 lidí, přičemž z toho je pět dojičů, na směnu v dojárně jsou obvykle dva. Produkce mléka za 305denní laktaci činí účtyhodných 14 450 kg, dodávka činí asi 45 litrů na krávu a den. Průměrný nádoj v Polsku je přitom 8837 kg za laktaci. Brakace je na úrovni 30 %, nejčastější důvody jsou reprodukce a mléčná žláza. K řízení stáda je využíván software DC 305.

„V roce 2013 jsme kompletně změnilí systém reprodukce, což se výrazně pozitivně promítlo do mezidobí – od klasického vyhledávání říje jsme přešli k synchronizačním protokolům. Loni tak bylo průměrné mezidobí 377 dnů,“ mohla se pochlubit farmářka.

Produkce je o výživě

„S produkcí jsme v poslední době velice spokojeni, a v této souvislosti je třeba se bavit o výživě. U zvířat v laktaci máme čtyři krmné dávky, u krav stojících na sucho máme dvě krmné dávky. Krmivo se zakládá dvakrát denně, skupiny jsou rozděleny podle pořadí laktace. Prvotelky jsou vždy minimálně do stejného dne laktace samostatně od starších zvířat. I jalovice před otelením jsou ustájeny samostatně. Skupiny jsou poskládány také podle produkce. U jalovic máme tři krmné dávky,“ vysvětlila Malgosia Lisiecká. V tabulce 2 jsou uvedeny příklady krmných dávek s uvedením užitkovosti dané skupiny, na které je krmná dávka sešavena. Rozdojová krmná dávka se podává do 60. dne laktace s tím, že prvotelky dostávají 70 % množství této dávky. Protože farma produkovala non-GMO mlé-

Jedno ze tří středisek farmy Lisiecki specializované na produkci mléka

ko, musela nahrazovat konvenční sóju. „Samozřejmě se snažíme minimalizovat používání krmných doplňků, protože to jsou vždy jen náklady navíc. Minerální doplňky dávkuje podle potřeby, dále je to chráněný tuk, kvasnice a další,“ komentuje farmářka.

Tři až čtyři týdny před porodem se mění krmná dávka ze suchostojné na dávku „příprava na porod“. „Kontrolujeme množství příjmu sušiny a bilanci nedožerků. Snažíme se o to, aby

množství přijaté sušiny bylo co nejvyšší především v první fázi laktace. Průměrná spotřeba sušiny je 29 kg,“ vysvětluje farmářka (viz tab. 3). Na dotaz, proč farma nekrmí jednu recepturu produkční dávky, odpovídá Malgosia Lisiecká takto: „Sice si mírně komplikujeme život, ale odpověď je v ceně – rozdíl mezi první a čtvrtou dávkou je šest zlotých na krávu a den, to znamená při počtu krav ve skupinách 500 z. denně, 15 tisíc měsíčně. U jalovic tři

Práce dvou dojičů v kruhové dojárně

Čekárna před dojárnou

Dojený skot

krmné dávky – od 12 týdnů do půl roku, od stáří půl roku do 13 měsíců (mění se v závislosti na hmotnosti a velikosti zvířat) a pro jalovice zapuštěné. Pokud jde o poradenství ve výživě, již 12 let spolupracujeme s jednou společností, které plně důvěřujeme. Naše zadání je: Vytvořte co nejlepší siláž! Pak je nejdůležitější, aby krmná dávka, která je na papíře, co nejvíce odpovídala tomu, co mají krávy k dispozici ve

žlabu. Pokud se objeví nějaké problémy, vždy nejdříve kontrolujeme sami sebe, jestli jsme udělali vše správně. Když na naší straně problém není, pak voláme k odpovědnosti krmiváře.“

Reprodukce

Produkce mléka není možná bez reprodukce. Farma Lisiecki se může chlubit následujícími reprodukčními parametry:

Tab. 1 – Ukazatele vývoje užitkovosti mléčné farmy Lisiecki

Rok	Počet krav (kusů)	Mléko (kg)	% bílkoviny	% tuku	B+T kg	Mezidobí
2021	1 185	14 450	3,31	3,95	1 049	377
2020	1 213	14 181	3,34	3,87	1 023	378
2014	1 003	11 141	3,33	3,82	797	398
2009	654	9 249	3,46	3,84	675	429

Venkovní individuální odchov telat

Tab. 2 – Příklady receptur krmných dávek mléčné farmy Lisiecki (kg)

	Rozdój	I produkční 45 litrů	II produkční 30 litrů	III produkční 20 litrů	Stání na sucho	Příprava na porod
Kukuřičná siláž 35 % sušiny	23,50	27,00	25,00	14,00	3,00	14,00
Vojtěšková senáž 45 % sušiny	4,00	4,00	4,00	9,00	3,00	
Travní senáž 37 % sušiny	6,00	6,00	6,00	21,00	16,00	4,00
Silážované mláto	8,00	8,00	8,00			
Silážované řepné řízky	8,00	8,00	7,00			3,50
Sláma	0,40	0,40	0,40	2,00	4,00	0,50
Silážované vlhké kukuřičné zrno	4,00	5,00	3,60			1,80
Obilninový šrot	3,80	4,50	4,30			1,40
Řepkový šrot	3,20	3,60	3,40		0,70	1,70
Sójový šrot	0,80	0,80				1,50
Vápenec	0,09	0,10	0,10			0,20
Hydrogenuhličitán sodný	0,22	0,26	0,20			
Močovina	0,12	0,14	0,14			
Minerální směs	0,17	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20
Sůl	0,03	0,03	0,03			
Chráněné tuky	0,40	0,40				
Kvasnice	0,06	0,06				0,10
Energetická pasta	1,40					
Glimel/glycerin	0,50					0,70
Dcad						0,35
Suma	64,69	68,49	62,37	46,20	26,90	29,95
Sušina kg	28	29,5	26	18,5	12,5	14,5
Škrob % sušiny	25	25	25	7	4	23
Bílkovina sušiny	16	16	16	12	13	15
Energie MJ NEL/kg sušiny	7,15	7,02	6,73	5,69	5,32	7,17
Mléko z NEL	49	51	42	20	5	21
Mléko z bílkoviny	48	50	43	21	7	21

Tab. 3 – Kontrola příjmu sušiny

	TMR 20 I	TMR 30 I	TMR 42 I	FRESH	FRESH 1L	TMR 42 I 1 I
Střed laktace	2,3	2,7	3,0	3,5	1,0	1,0
Průměrný laktiční den	300	288	179	35	30	114
Průměrný nádoj za 7 dní	24,4	33,8	49,7	47,7	35,4	42,0
Počet krav	56	83	536	152	92	85
kg TMR	3 236	5 420	37 890	10 526	4 606	5 898
kg nedožerků	430	390	2 670	670	360	620
Podíl nedožerků na skupinu	13,3 %	7,2 %	7,0 %	6,4 %	7,8 %	10,5 %
Podíl sušiny v 1 kg TMR	42 %	44 %	46 %	46 %	46 %	46 %
Příjem sušiny kg/kus	21,0	26,7	30,2	29,8	21,2	28,6
Průměr celého stáda	29,0					
Podíl nedožerků	7,8 %					

- mezidobí 377 dnů;
- průměrná servis perioda 92 dnů;
- procento březích krav ve stádě 55–60 %;
- krávy nezabřezlé nad 150. den laktace 3 %;
- využití synchronizačních protokolů:
- double ovsynch (hlavní),
- resynch,
- ovsynch.

„Každý pátek jsou zvířata mezi 62. až 68. dnem laktace zařazena do protokolu double ovsynch. Nikdy neinseminujeme zvířata při spontánní říji, která procházejí synchronizačním protokolem. První inseminace vždy vychází z protokolu. Když uběhne od inseminace 25 dní, začínáme program resynch. V pondělí 32. den po inseminaci kontrolujeme březost, a pokud je březí, program ukončujeme. Pokud kráva nezabřezla, podává se prostaglandin a pokračuje hormonální řízení. Díky tomu můžeme zvíře, které nebylo březí 32. den, inseminovat znovu o sedm dní dříve než přirozenou cestou. V omezeném rozsahu pro problémová zvířata se využívá ovsynch. Výsledkem programu double ovsynch je 60 % březosti, což znamená 60% úspěšnost po první inseminaci. Přirozená říje a inseminace představuje 272 inseminací ročně při úspěšnosti 47 %. Celkový výsledek je březost 55 % při celkové spotřebě 1,8 dávky na zabřeznutí.

Nejdůležitějším ukazatelem při hodnocení je pro nás pregnancy rate (PR), kde využíváme služeb softwaru DC 305. Průměrný pregnancy rate je 33 %. Pregnancy rate (PR) vyjadřuje procento vhodných krav pro insemi-

Synchronizační protokoly používané na farmě Lisiecki

Týdny	Pondělí	Úterý	Středa	Čtvrtek	Pátek	Sobota	Neděle
1					0. GNRH		
2					7. PG		
3	10. GNRH						
4	17. GNRH						
5	24. PG	25. PG	26. GNRH	27. INSEM			
6							
7							
8							
9	GNRH						
10	USG / PG	PG	GNRH	INSEM			

naci, které zabřežnou každý estrální cyklus během 21 dní. Např.: PR = 25 % znamená, že čtvrtina nebřezích krav vhodných k inseminaci zabřežne každých 21 dní.

U jalovic nepoužíváme žádnou hormonální přípravu, pouze systém vyhledávání říjí Alta Cow Watch. Průměrný věk při první inseminaci je 468 dnů, průměrný věk při zabřez-

nutí 474 dnů. Věk při prvním otelení je 24,6 měsíce. Pro 85 % inseminací se používají sexované inseminační dávky, jejich spotřeba je 1,5 dávky na březost.

Chtěli bychom snížit věk při prvních inseminacích, souvisí to také s přeplněním odchoven, proto nejsme v této oblasti zatím plně spokojeni, ale pro jalovice dokončujeme výstavbu nové stáje," komentuje farmářka.

Zdraví vemene

„Zdraví mléčné žlázy začíná od dodržování protokolů na dojírně. Odstříky nikdy ne na podlahu, ale vždy do nádoby, vždy jedna utěrka pro jedno

zvíře. Obsluha vždy musí mít rukavice. Používají a střídají se dva různé post-dipy, jejichž složení je odlišné. U zasušování vždy musí být zootechnik, který to dělá osobně. Posoudí mléko krávy NK testem. Když mléko nevykazuje anomálie, používá se struková zátka, při změnách v mléce se využijí také antibiotika. Ta se podávají i v případech, že zvíře bylo v posledních třech kontrolách PSB nad 300 tisíc. Při léčení zánětů vemene postupujeme podle protokolu veterináře, který vychází z laboratorního vyšetření. Vždy dodržujeme celou předepsanou léčbu antibiotiky. Považujeme za nesmírně důležité časté udržování boxových loží a kvalitu odpovědného personálu na dojírně. Průměr počtu somatických buněk se pohybuje kolem 200 tis., přičemž krávy na prvních laktacích vykazují kolem 100 tisíc. Loni jsme léčili 335 krav se zánětem, což z počtu 1200 není úplně málo, ale snažíme se dělat to, co umíme," dodává k tomu Malgosia Lisiecká.

Celý záznam z přednášky najdete na TV Zemědělec, Mléčná farma roku 2022 – <https://tvzemedelec.cz>.

Podle přednášky
Lukáš Prymas

Odchov telat pod přístřeškem

Soutěž o mléčnou farmu roku, ocenění za kvalitu chovu dojníc!

www.mlecnafarmaroku.cz

akce se koná pod záštitou ministra zemědělství Ing. Zdeňka Nekuly

